

RADIOUL ROMÂNESC. TRECUT ȘI PREZENT

Între 1925-1928, un grup de radioamatori al cărui inițiator a fost Dragomir Hurmuzescu (1865-1954) a militat pentru înființarea postului național de radiodifuziune. Profesorul Hurmuzescu a creat, la sfârșitul anului 1924, Asociația Prietenii Radiofoniei, în cadrul Institutului Electrotehnic, înființat tot de el.

La 19.XI.1920, ora 15, în cadrul expoziției Luna Bucureștilor, a fost efectuată de inginerul C. Cottescu prima emisiune în limba română, cu un post de tip Levy de 50 de wați, având un program de divertisment.

În 1927, profesorul Dragomir Hurmuzescu emitea de două ori pe săptămână, pe lungimea de undă de 350 de metri, emisiuni pentru 2000 de abonați.

La 7 aprilie 1928, Societatea de Difuziune Radiotelefonică din România comandă la firma Marconi's Wirelles Telegraph Company Ltd. din Londra un post de emisie cu o putere de 12 kW și cumpără imobilul din Str. General Berthelot nr. 60, unde își instalează sediul central, și un teren de 10 ha situat în comuna Băneasa, unde se instalează o antenă puternică.

În aceste condiții a fost posibilă prima emisiune a postului Radio România, joi, 1 NOIEMBRIE 1928, la ora 17, pe lungimea de undă de 401,6 metri, cu o putere de 0,15 kw. Emisiunea a fost deschisă de profesorul Hurmuzescu în calitate de președinte al Consiliului de Administrație. A urmat un program muzical, știri de presă, s-au recitat versuri, s-a transmis un buletin meteorologic, știri sportive. În zilele următoare, emisiuni similare au fost transmise între orele 17.00 - 19.00 și 20.30 - 24.00, programul îmbogățindu-se cu noi rubrici.

În ziua de joi, 1 NOIEMBRIE 1928, la ora 17, se difuzează oficial prima emisiune a postului Radio România.

Pe 12 ianuarie 1929 se difuzează prima emisiune pentru cei mici, Ora copiilor, apoi, tot în ianuarie, se transmite prima piesă de teatru - poemul liric O toamnă, de Alfred Moșoiu. În aprilie 1929 se difuzează în direct, de la Opera Română, „Aida” de Giuseppe Verdi.

În februarie 1929 se difuzează primele cursuri radiofonice de limba germană și franceză. În 1930 apare Universitatea Radio, emisiune ce transmite conferințe ținute de personalități ale intelectualității românești, din perioada interbelică. Tot în acest an apar emisiunile Ora sătenilor și Ora școlarilor. Este transmis pentru prima oară un miting aviatic.

În 1930 se construiesc primele studiouri adecvate sau săli de audiție, cum se chemau în acea perioadă, în imobilul din strada General Berthelot, nr 60. Pe 21 martie 1930, are loc prima transmisie a unei opere din studio (Bărbierul din Sevilla).

Pe 20.X.1932 apare Legea pentru crearea unui fond necesar dezvoltării rețelei naționale de rele. Aceasta oferă cadrul legal pentru dezvoltarea tehnică a rețelei naționale de radiorelee. 1932 este și anul când se difuzează primele emisiuni în limbi străine (franceză și germană), care pot fi considerate precursorii postului Radio România Internațional: niște “miniaturi de emisiuni vorbite”, cu referire la specificul românesc, difuzate pe frecvența Radio România. Pe 11 iunie 1933 are loc prima transmisie a unui meci de fotbal internațional: România - Iugoslavia. Pe 20 februarie 1938 se lansează la radio Maria Tănase. Pe 27 noiembrie 1952 se dă în folosință actuala clădire a

Radioului, construcție începută în 1949 după planurile vechi ale SRR (din timpul administrației lui Vasile Ionescu). Arhitecți: Tiberiu Ricci, Mihai Ricci, Leon Garcia, Jean Beral. În 1954 Societatea de Radiodifuziune emitea deja pe două programe. În acest an încep să apară, treptat, studiourile regionale, odată cu dezvoltarea emițătoarelor pe unde medii în teritoriu: pe 15 martie se inaugurează Radio Cluj, pe 6 iunie Radio Craiova, în anul următor, pe 5 mai 1955, Radio Timișoara iar pe 10 decembrie 1956 se redeschide Radio Iași.

În 1956 și apoi în 1957 încep emisiunile pe unde ultrascurte (doar în București) ale Programului 1, respectiv Programului 2. Continuă în același timp înființarea de studiouri locale: în 1958 apare Radio Târgu Mureș.

Studioul de Concerte Mihail Jora a fost inaugurat în 1961. În 1965 studiourile regionale emiteau 4.088 de ore de program, iar în 1971, 8.395 de ore. Pe 5 mai 1963 începe să emită (de asemenea pe unde ultrascurte 72,08 MHz - 4,16 metri) Programul 3. Acesta difuza în general emisiuni de muzică clasică, piese de teatru și emisiuni culturale zilnic de la ora 21.00 la 23.00 (duminica, de la 19.00 la 23.00). Ulterior, durata emisiunilor crește până la 9 ore pe zi duminica și 8 ore în celelalte zile.

Pe 29 decembrie 1967 se dă în folosință clădirea actuală a Radio Cluj. Un imobil modern cu un studio muzical mare, unul pentru teatrul radiofonic, două studiouri de înregistrări, studioul de emisie și patru cabine de montaj.

Continuă înființarea de canale noi: în 1967 începe să funcționeze pe litoral Radio Vacanța, iar în martie 1973 canalul 3 își mărește durata de emisie la 11-12 ore pe zi, dedicându-se în mare parte tinerilor.

În ianuarie 1968 Programul 1 Radio trece în fine la emisia non-stop, după ce în 1967 orarul emisiunilor fusese 5.00 - 3.00. Programul 2 își difuza emisiunile între orele 7.00 și 1.00 (sâmbăta până la ora 2.00 iar duminica de la ora 6.00). Programul 3 transmitea între orele 16.00 și 24.00 (duminica de la ora 15.00). În anii '70 și începutul anilor '80, cele trei canale ale Radiodifuziunii difuzau 56 de ore pe zi: 24/24 pe Programul 1, 19 ore pe Programul 2 și 11 ore pe Programul 3. În după-amiaza zilei de 12 ianuarie 1985 se desființează, din ordin politic, studiourile regionale. Programele 1 și 2 își reduc drastic emisia: program numai între orele 6.30 și 23.30, ulterior între orele 6 și 24 în fiecare zi.

Data de 22 Decembrie 1989 a însemnat pentru Radio România și pentru societatea românească un moment de răscruce și un examen. Din acel moment, Radio România își redeschide stațiile regionale, iar evoluția instituției este una ascendentă: în 1990 se înființează studioul regional Constanța; tot atunci începe să emită și Antena Bucureștilor - devenită mai târziu, în 1998, Radio București. Ulterior mai apare un alt canal, destinat populației rurale și intitulat Antena Satelor.

În 1996, după modelul Radio France, se decide reorganizarea programelor de emisie, înființându-se trei canale naționale: România Actualități, România Cultural și România Tineret, 11 redacții specializate și un "Departament al Posturilor Teritoriale și Locale". În martie 1997 începe să emită Radio România Muzical.

Din anul 2000 începe modernizarea unor echipamente specifice. Începe digitalizarea posturilor regionale.

Cabinele de emisie și de producție din str. General Berthelot sunt de asemenea digitalizate. Încep să fie date în folosință emițătoare noi FM, banda vest. La finele anului 2003, Radio România

Internațional își diversifică formulele de transmisie, devenind parte a unei rețele internaționale de emițătoare (transmisie prin satelit via internet în formulele real audio și audio la cerere, transmisie terestră în FM și AM prin parteneriat cu posturi de radio private, posibilități de recepție prin telefonie mobilă și Wi-Fi).

Din 1 octombrie 2007 Radio România Tineret dispăre din FM și se transformă în Radio3Net, emițând exclusiv pe internet la www.radio3net.ro.

În prezent Radio România emite pe trei posturi naționale: Radio România Actualități, Radio România Cultural și Antena Satelor. De asemenea, există Radio România Internațional 1 (în limba română) și Radio România Internațional 2 (în 10 limbi străine). Regional, funcționează 9 canale: Radio București, Radio Cluj, Radio Constanța, Radio Craiova, Radio Iași, Radio Reșița, Radio Timișoara și Radio Târgu Mureș) și un canal dedicat exclusiv muzicii clasice - Radio România Muzical. Mai există două posturi pe internet: Radio3Net și Radio România Junior (pentru copii și tineret).

ACTIVITĂȚI CONEXE

Oferta Radio România este completată de Agenția de Presă RADOR, Editura Casa Radio, Târgurile Gaudeamus (Târgul Internațional Gaudeamus - Carte de învățătură, Târgul Gaudeamus - Carte școlară și Caravana Gaudeamus), și formațiile muzicale radio. Agenția de presă RADOR a luat ființă în anul 1990. Redacția RADOR monitorizează informații apărute în limba română și în 15 limbi străine: din audiovizual - 57 de posturi de radio și de televiziune, precum și din presa scrisă - 150 de ziare, agenții de presă de pe toate continentele. Publică știri, interviuri, analize, comentarii grupate în fluxuri de știri politice, economice, științifice, precum și în buletine specializate: „România văzută din străinătate”, „Români de pretutindeni”, „Revista presei internaționale”, „Economia mondială”, „Economia românească”, „Cei 27 pentru Europa”, „Balcanii și Marea Neagră”, „Universul Științei”.

Gaudeamus Noblețea lecturii. Radio România se implică activ și direct în susținerea pieței românești de carte, lansând un concept original - «manifestarea formativă de piață». Târgul Internațional Gaudeamus - Carte de învățătură este în prezent cel mai important eveniment de tip expozițional din România, dedicat cărții și educației (din anul 2001 figurează în calendarul târgurilor de carte realizat la Frankfurt). Conform aprecierilor specialiștilor din domeniul și ale jurnaliștilor, Târgul Gaudeamus poate fi cotate drept unul dintre primele 10 evenimente de acest gen din Europa, din punctul de vedere al anvergurii și al valorii pieței astfel create. Târgul Gaudeamus - Carte școlară oferă un cadru adecvat pentru analiza, selecția și achiziționarea materialelor educaționale necesare în noul an școlar. Caravana Gaudeamus cuprinde: Gaudeamus Craiova, Gaudeamus Cluj-Napoca, Gaudeamus Sibiu, Gaudeamus Timișoara și Gaudeamus Mamaia.

Editura Casa Radio valorifică sistematic arhivele scrise și sonore ale Societății Române de Radiodifuziune. Menirea acestui serviciu editorial al Radioului public constă în relevarea unei tradiții autentice în domeniul publicisticii radiofonice, prin valorificarea unui impresionant patrimoniu arhivistic scris și sonor, în readucerea în circuitul public, prin editări, a materialului documentar ce reflectă tendințele culturale și profesionale actuale din jurnalismul audiovizual.

Producția Editurii Casa Radio cuprinde colecțiile: „Biblioteca Radio”, cu seriile „Magister”, „Tezaur”, „Repere XXI” și „Manifest”, „Radio Prichindel”, „Lada de zestre”, „Biblioteca de poezie românească”, completate cu înregistrări din Fonoteca de Aur, colecții de CD-uri cu înregistrări de teatru radiofonic. Teatrul Național Radiofonic. Prima emisie de teatru radiofonic a avut loc la 18 februarie 1929, când s-a transmis, în direct, piesa într-un act „Ce știa satul” de V. Al. Jean, în interpretarea actorilor Teatrului Național Maria Filotti și Romald Bulfinski. Teatrul Radiofonic a devenit „scena acustică” a întregii țări, cu cel mai numeros public, unic în peisajul mass-media cultural și artistic.

FORMAȚIILE MUZICALE RADIO

- Orchestra Națională Radio, primul ansamblu simfonic al Radiodifuziunii Române, a fost înființată în anul 1928. De-a lungul timpului s-a afirmat ca una dintre formațiile valoroase existente în cadrul

radiodifuziunilor lumii.

- Corul Radio a luat ființă în 1940 și este format din aproximativ 70 de persoane, profesioniști cu studii superioare de specialitate. Abordează un repertoriu foarte variat, atât a capella, cât și liric și vocal simfonic.
- Corul de Copii Radio, creat în anul 1945, este unul dintre cele mai vechi coruri de radiodifuziune din lume. Din octombrie 2004 este Ambasador Cultural al Uniunii Europene.
- Orchestra de Cameră Radio, înființată în 1947 sub titulatura de „Orchestra de Studio”, devine în 1990 orchestra de tip mozartian, cu 37 de instrumentiști. Repertoriul ansamblului cuprinde stiluri și genuri muzicale diferite, de la simfonic la operă, de la oratoriu la lucrări concertante, beneficiind de participarea unor dirijori și artiști de renume.
- Big Band Radio a fost creat în 1949 pentru a completa prezența Radioului în viața spirituală românească. Ansamblul abordează stiluri muzicale diferite, de la muzica ușoară, la estrada și jazz.
- Orchestra de Muzică Populară Radio, alcătuită inițial din 12 dintre cei mai valoroși profesioniști ai genului, numără astăzi 23 de instrumentiști, interpreți de muzică populară și române. Repertoriul cuprinde majoritatea genurilor și stilurilor regionale, caracteristice celor mai diverse zone folclorice din țară.
- Cvartetul „Voces” a luat ființă în anul 1973, la Iași, fiind considerat cel mai important ansamblu românesc de cvartet. Este menționat în dicționarele internaționale de specialitate și invitat la festivaluri din mari centre muzicale ca Bayreuth, Salzburg, Sienna și Toronto. În fine, putem spune că de la prima emisie radio numai pe unde lungi, canalele Radio România sunt transmise astăzi atât pe unde medii, scurte, ultracurte, cât și prin satelit, internet și prin radio digital terestru (DAB-T în București și în DRM pentru Europa Occidentală).

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

LILIANA POPA
Redactor Radio România

*Independența
prin Cultură*